

Vilsegångnas vän - John Philipson

Scoutchefen, major Arne Henning och jag förberede en av årskongresserna under 1960-talet. Högkvarterets ungdomsavdelning hade av tradition ansvar för kongressernas ungdomsdemonstration. Det var ett arrangemang som samlade tusentals människor i Kungliga Tennishallen. Nu skulle vi hämta material för de scendekorationer vi behövde för att skapa den rätta miljön i den stora hallen. Under takbjälkarna på högkvarterets vind fanns massor av material från förr som kunde användas. Plötsligt fann vi stora rullar av målade kulisser, Vi rullade ut dem och fann oss förflyttade till vår tidiga ungdom då vi upplevde våra första kongresser. Men kulisserna var äldre än så, de var gjorda under 20-talet. Konstnären var John Philipson. Vi hade aldrig mött honom, men vi visste vem han var. Vi minns böckerna vi läste när vi var kårkadetter, en av dem handlade om denne märklige man.

Så här berättade författaren Nils Hydén:

"Han går på boulevarden, en ung svensk, mager, reslig, med god hållning och något kisande blick bakom pincenén. Uttrycket i det långsmala, litet fräkniga ansiktet med den mörka mustaschen är lugnt, en aning spotsk kanske, nästan högdraget. Det är som om den vackra boulevarden med solljuset över de nyutslagna kastanjebladen och det ljusa glada

folkvimlet, omnibussarna, gatumånglarna, ropen och skratten inte göra något vidare intryck på honom. Det är inte för den sakens skull han har kommit till Paris. Han är ingen turist, han är en arbetare, skicklig i sin bransch, han har en fast anställning i ett stort handelshus, där han förestår möbel- och dekorationsavdelningen, han har kommit till konstens stad för att utbilda sig vidare i sitt yrke."

Vem var då denne man som strövade på Paris boulevarder? Han föddes i Gävle 1863. Fadern var bankkamrer och politiskt engagerad. I skolan undervisades John i kristendom av Paul Petter Waldenström, en av frikyrkans stora personligheter. När John var arton år gammal avled fadern och familjen flyttade till Stockholm. John utbildade sig i dekorationsbranschen i bland annat Sankt Petersburg och fick sedan arbete som lärling i en tapetserar- och dekorationsfirma i Hamburg. Han arbetade sedan som dekoratör vid de stora varuhusen i Paris, Berlin och Stockholm. Han blev en mycket efterfrågad yrkesman med stor känsla för trender och nymodigheter inom branschen.

Kvällen innan han gick den ovan citerade promenaden hade han varit i den anarkistiska klubben och diskuterat frihet, jämlikhet och broderskap med sina meningsfränder. Framför allt förespråkade man friheten. Inga band, bort med överhet, kungar, präster och generaler. Först när dessa var borta skulle friheten dominera menade man. Han hade läst Schopenhauer och andra filosofiska författare och de hade hävdade att endast friheten var vägen till lyckalighet. Men djupt i de unga anarkisternas inre fanns det ett flammande rättfärdighetskrav trots all bitterhet och hat som präglade diskussionerna.

Under sin vandring fick Philipson plötsligt se en liten folksamling kring några unga människor. Kvinnorna bar någon slags uniform med röda tröjor och konstiga hattar. De talade om Jesus, Frälsaren, Messias. Philipson var av judisk börd och trodde inte att Jesus kunde vara den utlovade Messias. Den lilla gruppen kunde inte lämna hans tankar. De hade attraherat honom. På kvällen hade han gått till deras möte i en anspråkslös lokal på en bakgata. Mötet präglades av glädje. Det kvinnorna predikade grep honom inte så mycket som deras glädje. Själv ansåg han sig inte ha någon livsglädje. Han var tungsint och melankolisk, rätt ofta ganska trött på livet.

Det visade sig att det var Frälsningsarmén som kommit till Paris och ledare för den lilla gruppen var generalsparet Booths dotter Catherine. Hon gjorde det som vi alla bör göra, samtalade med svensken och visade intresse för hans situation. Han blev inbjuden till en julmåltid för de fattigaste i Paris, trots att han var välsituerad. Där fick han bevis på praktisk kristen kärlek. Han blev gripen av vad han upplevde. Hedén skrev: *"Den natten gick han länge utmed Seinen, innan han kunde förmå sig att gå hem till sitt rum. Det var som om en röst viskat inom honom: 'Sök Guds rike'. John Philipson var andligt väckt men det skulle dröja innan han kom till visshet."*

Catherine Booth på krogen

Det var många som förundrade sig över Frälsningsarméns arbetsmetoder. De unga frälsningsflickorna, med Catherine Booth i spetsen, gick ju på krogarna. De sökte sig inte till de människor som stod högst på ranglistan. På krogarna sjöng de och talade om Gud. Den svenske konstnären Gustav Cederström fann där motivet till den stora målning som finns att beskåda på Göteborgs Museum. Målningen är tre meter lång.

John Philipson var omtumlad över det han upplevde genom

kontakterna med den unga Frälsningsarmén i Frankrike. Han lämnade Paris med många obesvarade frågor. Efter elva år utomlands började han en anställning i Bröderna Svenssons stora dekorationsfirma vid Brunkebergs torg i Stockholm. Detta var under senare delen av 1890-talet. Under tiden i Stockholm sökte han upp Frälsningsarmén och besökte flitigt de möten som hölls i Templet på Östermalm.

Världsutställning i Paris

År 1900 var det världsutställning i Paris och John Philipson reste dit på sin arbetsgivares uppmaning. Han skulle inhämta upplysningar om alla nyheter i sin bransch. Han såg, noterade och tog till sig alla nyheter som exponerades men hans inre var oroligt. Han vantrivdes, ty mitt i allt det nya och inspirerande kände han otillfredsställelse. Han längtade efter frälsning. Vem skulle kunna hjälpa honom att få frid? Då minns han ett par namn, Adolf Fogelkvist, frälsningsofficeren som nu var ledare för Göteborgs första kår och barndomsvännen Axel som var predikant i en metodistkyrka i samma stad. De skulle kunna hjälpa honom att finna Gud. John Philipson köpte en tågbiljett Paris-Göteborg och skyndade sig att under två dagar inhämta alla nyheter som världsutställningen kunde erbjuda inom dekorationsbranschen. Framme i Göteborg sökte han upp barndomsvännen Axel, de bad tillsammans men John fann inte det han sökte. På kvällen gick han på möte i Göteborgs Första kårs lokal. Han mötte kårledaren Adolf Fogelkvist. Utan förbehåll bad John Philipson vid botbänken om frälsning och han kom till klarhet. Han berättade senare att Kristi ljus nådde hans själ "så smygande sakta, så kärleksfullt".

Rekryt vid Stockholms tredje kår

Nu var han åter i Stockholm. Tog itu med arbetet i den firma där han arbetade med nya idéer och med frid i själen. Han sökte sig till Tredje kåren vid Lilla Glasbruksgatan på Söder i Stockholm och antogs till rekryt för att senare invigas till frälsningssoldat. Det skulle dock komma att dröja länge innan han blev soldat. Hans mor ville inte och han böjde sig för moderns vilja. Tredje kåren visade flexibilitet och gjorde honom

till underofficer utan att han var soldat. De ville utnyttja hans kapacitet. Philipson blev skattmästare och bar sitt trefärgade rekrytband på rockslaget, Det lilla märket skulle bli en dörröppnare för honom många gånger. Den berömda franska skådespelerskan Sarah Bernhardt gästade Stockholm i början av 1900. Hon bodde på Grand Hotell, vars fasad Philipson dekorerat. En dag hade vinden vållat oreda i dekorationen och hotelldirektionen försökte få tillträde till det rum skådespelerskan hade. Det var omöjligt. Då kom Philipson, knackade på rumsdörren och sekreteraren öppnade. Han såg rekrytbandet på Philipsons rock och trodde att det var ett ordenstecken. Philipson fick passera rummet, ordnade dekorationen och sekreteraren bugade djupt för mannen med ordenstecknet - rekrytbandet. Vid ett annat tillfälle gästade den engelske kungen Edward VII Stockholm. Philipson höll på med dekoration av fasaden till Hotell Rydberg då en engelsk gentleman gång på gång kom och betraktade honom. Till slut gick mannen fram till Philipson och frågade vad det var för hög orden han fått av kung Edward. "Det är Frälsningsarméns rekrytmärke", svarade Philipson.

Philipson blev naturligtvis med tiden soldat, dock inte så länge hans mor levde. Vid tredje kåren i Stockholm hade Philipson många uppgifter.
(Tecknad illustration Tredje Kåren Gamla lokalen på Söder).

På Söder bodde många människor som hade behov av hjälp av olika slag. Vid de måltider som ordnades i lokalerna såg Philipson alltid till att det var smyckat till fest. De luggslitna och tilltufsade människorna bjöds till fest i vackert dekorerade lokaler. De enskilda människorna visade han stor omsorg och det var många som genom honom kunde börja ett nytt liv.

En blivande filmstjärna

Det fanns många barn på Söder i Stockholm och Philipson samlade varje vecka massor av flickor och pojkar i Tredje kårens lokaler. Barnen fick lära sig att uppträda i dramatiska pjäser, som han själv skrev. "På havets botten" var ett sådant stycke. I "Landet Vitavall" var hela lokalen dekorerad i vinterskrud och det blev ett populärt stycke som framfördes vid många kårer. I min egen barndom deltog jag med en roll när det framfördes vid min hemkår. I Stockholm deltog en flicka som hette Greta Gustafsson. Hon visade sig ha goda talanger och blev sedermera känd som Greta Garbo. Det är många som genom Frälsningsarmén fått lära sig att uppträda inför publik.

Auditorium vid Norra Bantorget

Vid Norra Bantorget i Stockholm fanns förr en stor lokal som hette Auditorium. Frälsningsarmén hyrde ofta den lokalen för kongresser och andra stora möten. Till ett av dessa stora möten kom en man som inte var helt nykter. Då lokalen var helt fullsatt fanns det ingen plats för honom. John Philipson befann sig i lokalens entré fick se mannen och såg till att han kunde komma innanför dörrarna. Vid mötets slut gick de båda männen till botbänken och bad. Mannen blev frälst. Philipson såg till att han kom med på ett tåg till hemorten och gjorde sedan allt för att mannen skulle komma från sitt missbruk. Mannen blev frälsningssoldat och hemmet blev en plats där nya frälsningssoldater fostrades. Denna berättelse skulle kunna utvidgas, men ovanstående rader är tillräckliga för att beskriva hur den enskilda omsorgen om den som räknas till de utslagna ger resultat.

Hjälp till flyktingar

När första världskriget bröt ut den 2 augusti 1914 uppstod många tragiska flyktingtragedier. Till Stockholm kom redan efter ett par dagar de första flyktingtågen. På perrongen vid Stockholms Central stod en grupp frälsningssoldater för att ta emot flyktingarna. John Philipson var där och genom sina språkkunskaper i ryska, tyska, franska och engelska blev han till god hjälp.

De rysktalande flyktingarna fick logera i Tredje kårens lokaler och Philipson var där för att assistera dem. Frälsningsarmén kunde också skapa ett flyktinghem på Söder i Stockholm.

Berättelsen om John Philipson skulle kunna göras betydligt längre men ovanstående får illustrera något av vad som kan ske med den som använder sina gåvor i Guds och människors tjänst.

Sven Nilsson
Kommendör

Läs mer: Troféer (Nils Hydén: John Philipson)
 Evald Malmström: Femtio års fälttåg
 Thorsten Kjäll: Korsets färger bära
 Sven Nilsson: Årsringar
 Per Helin: Vårt dagliga bröd och livets kryddor

Copyright Text & Foto: Frälsningsarméns Arkiv

För www.bootheum.se
Mars 2015